

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

№ 115 (20628)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ
МЭКЪУОГЪУМ и 27-рэ

Мэкъуогъум и 27-р — ныбжьыкӀэхэм я Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ
кӀалэхэу ыкӀи пшъашъэхэу лытэ-
ныгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тиныбджэгъу лъапӀэхэр!

НыбжьыкӀэхэм я Мафэ фэшӀ гу-
фэбэныгъэ хэлъэу тышъуфэгъушӀо!

Мы мэфэкӀыр ифэшъошэ шыпкӀэу
тихэгъэгу ихэхъоныгъэрэ шылакӀэу ащ
иль хъуцтырэм ямэфэкӀэу алытэ.
Шьоры, нелэрэ кӀэлэеджакӀохэр, сту-
дентхэр, ӀофышӀэ ныбжьыкӀэхэр ары
Урысыем шылакӀэу тапӀкӀэ иӀэ хъуцтыр
зэлытыгъэр.

Непэ Адыгеим иныбжьыкӀэхэм олим-
пиадэхэм, спорт зенэкъокъухэм, на-
учнэ форумхэм ыкӀи нэмыкӀхэм гъэхъ-
гъэ инхэр ащашӀых ыкӀи творческа
амалэу ялэхэр кызыфагъэфедэхэзэ, мы
аужырэ илъэхсэм шыкӀэ зэфэшъафэу
щылэ хъугъэхэр игъэкӀотыгъэу аӀэ кы-
рагъахэх.

НыбжьыкӀэхэм ямэфэкӀ ехъулэу
зекӀэми тафэлаӀо гъэхъагъэу ашыгъэ-
хэм къащымыуцунхэу, къыныгъохэм за-
къырамыгъэгъэцтэнэу, Адыгеимрэ ти
Хэгъэгъушхоу Урысыемрэ яфэшъошэ уасэ
афашӀызэ, тапӀкӀэ ахэм яхэхъоныгъэ
хэлэжьэнхэу.

ЗекӀэми тышъуфэлаӀо псауныгъэ
пытэ шыуилэнэу, шыуигухэлъ дахэхэр
къыжъудэхунхэу! Шыуицыхъэ зытелъы-
жъэу Адыгеимрэ Урысыемрэ яфедэ-
хэм шыуафэлажъэзэ шыуапкӀэ шыулы-
кӀуат ыкӀи шыуимурадхэр зекӀэ кыжъу-
дэхъуцтых!

**Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэрал-
лыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

Нахыжъхэм я Советэу
республикэм щызэхашагъэм
изэхэсыгъоу тыгъуасэ
щылагъэм хэлэжьагъ Адыгэ
Республикэм и Лышъхъэу
ТхъакӀуцынэ Аслъан.
Ӏофыгъо шхъалэу
къзэрэуэгъоигъэхэр
зытегушылагъэхэр Адыгеим
иеджапӀэхэм, гъэсэнныгъэм
исистемэ зэрэпсаоу
хэхъоныгъэхэр ашӀынхэмкӀэ
урис кӀэлэегъаджэхэм
мэхъанэу ялагъэр ары.

Советым

ИЗЭХЭСЫГЪО ХЭЛЭЖЪАГЪ

АР-м и Лышъхъэу пэублэ псалъэ
кышылызэ зэхэсыгъоу зэхашагъэм игуа-
пэу зэрэхэлажьэрэр, Ӏофыгъоу къалэ-
тыгъэм мэхъанэшоу зериӀэр кыыхигъэ-
щыгъэх. Нахыжъхэм щылэныгъэм опы-
тышхоу цагъотыгъэр кызыфагъэфедэ-
зэ, ахэр упкӀэжьыгъэу ашӀыхэзэ яӀофшӀэн
зэрэхэлажьэрэр кылуагъ.

Адыгэ къуаджэхэм адэт гурыт еджа-
пӀэхэм Ӏоф ащызышӀэцтыгъэхэу урис
кӀэлэегъаджэхэм гъэсэнныгъэм ыльэны-
къокӀэ мэхъанэу ялагъэм, ахэм шыуагъэу
къахыгъэм къытегушылагъ Советым
итхъаматэу ГьукӀэлӀ Нурбий. Хэгъэгъу
зоошхом ыуж Адыгеим гъэсэнныгъэмкӀэ
исистемэ зэтегъэуцожыгъэнымкӀэ мы-
пшыжьыгъэу дэлэжьагъэхэм ягъу кышылыгъ.
Къуаджэхэу Гьобэкъуае, Улапэ, Пэнэ-
жыкыуае, Мамхыгъэ, Аскъэлае, Пшыжъ-
хъаблэ, нэмыкӀхэми адэт гурыт еджа-
пӀэхэм Ӏоф ащызышӀэцтыгъэ урис кӀэлэ-
егъаджэхэм яшӀуагъэкӀэ адыгэхэм

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

шӀэныгъэ куухэр аӀекӀэлъхэ зэрэхъугъэр
кӀигъэтхыгъ.

— Непэ республикэм гъэсэнныгъэмрэ
наукэмрэ ямуниципальнэ ыкӀи къэ-
ралыгъо учреждениехэм кӀэлэегъаджэ
сэнэхъатым епхыгъэ нэбгырэ мин 20-м
ехъумэ Ӏоф ащашӀэ. Ахэм ащыцъу
56-р — урысые ыкӀи дунэе акаде-
миехэм яакадемикых, шӀэныгъэхэмкӀэ
докторхэр — 162-рэ, кандидатхэр —
721-рэ. Джащ фэдэу культурэм, про-
мышленностым, псэольшӀыным, нэмыкӀ
отраслэхэм язаслуженнэ ӀофышӀэ пчъа-
гъэ тӀл. Мыщ фэдэу лъэгапӀэхэм ахэр
анэсынхэмкӀэ ӀэпыӀэгъу къафэхъугъэхэр
урис кӀэлэегъаджэхэр арых, — кы-
луагъ Н. ГьукӀэлӀым.

Мы Ӏофыгъом епхыгъэу нэужым къэ-
гушылагъэх ыкӀи яеплыкӀэхэр къыра-
Ӏотыкыгъэх Бэджэнэ Муратэ, Ацумыжъ
Кушыку, Советым хэт нэмыкӀхэми.
ЗекӀэми зэдырагъаштэу къыхагъэщыгъэр

зы — адыгэ къуаджэхэм адэт еджа-
пӀэхэм, гъэсэнныгъэм исистемэ хэхъо-
ныгъэу ашыгъэхэм урис кӀэлэегъаджэ-
хэм ялахышхо хэлъ. Ахэм ащыцхэу
непэ къытхэмытыжъхэм яшӀэжэ дгъэ-
лъэпӀэныр, зыщытымыгъэгъушӀэнхэр, Ӏофэу
ашлагъэр ныбжьыкӀэхэм алыдгъэлэсыныр
пшъэрылъ шхъалэу къагъэнэфагъ.

— Тыкызышыгъуэгъэ, тызыщӀапугъэ
ыкӀи гъэсэнныгъэу зыщызэдгъэгъотыгъэ
чыплэхэр зыщыдгъэгъушӀэхэу хъуцтӀэп.
Адыгэ автоном хэкум, нэужым рес-
публикэм ягъэпсын зилахышылу хэзышы-
хъэгъэ цыфхэр, тарихъ гъогуо къэткӀу-
гъэр зыфэдэр тымышӀэхэу неуцырэ
мафэ тӀлэцтӀэп. Ахэм зэу ащыщых
кӀэлэегъаджэхэу тигъэсэнныгъэу зыпкӀ
иуцоним мыпшыжьыгъэу Ӏоф дэзышӀа-
гъэхэри. Ахэм яшӀэжэ дгъэлэпӀэн,
шхъэкӀафэ афэтшӀын фае, — кылуагъ
кӀэухым ТхъакӀуцынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Цыфхэм яшӀуагъэ арагъэкӀыцт

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир
Путиным иприемнэу Адыгеим щылэм Адыгэ
Республикэм и Лышъхъэу ТхъакӀуцынэ Аслъан
тыгъуасэ цыфхэр ригъэблэгагъэх. АР-м ипрокурор
шхъалэу Василий Пословскэр, муниципальнэ
гъэпсыкӀэ зӀлэ кӀэлэ ыкӀи район администрациехэм,
комитетхэм япащэхэм ащыщхэр ащ хэлэжьагъэх.

АР-м и Лышъхъэу зильэу
е зигумэкӀыгъоу кыфэзыгъэ-
зэгъэ нэбгыриймэ яӀофыгъохэр
мы мафэм зэшохыгъэхэу хъугъэ.
Цыфхэр кӀэлэ ыкӀи район зэ-
фэшъафхэм къарыкыгъэх,
зыгъэгумэкӀыщтыгъэхэри зэте-
фыгъэх. ГуцыӀэм пае, Тэху-
тэмыкыое районим ит посел-

кэу Инэм Хэгъэгъу зоошхом
иветеранэу, илъэс 90-рэ зы-
ныбжьыгъэу къыкыгъэ Виктор
Заикэм иунашъхъэу гъэцӀкӀэ-
жынынхэр ешылӀэгъэнхэм фэшӀ
ахъэ ӀэпыӀэгъу зерищыкӀагъэр
кылуагъ. АР-м и Лышъхъэу
къызериуагъэмкӀэ, мы Ӏофыгъом
изэшохын епхыгъэу район ад-

министрацием ипащэу Шхъэ-
лэхэу Азмэт дэгъушылагъ, ве-
тераным иунашъхъэу шӀэхэу
зэблахъуцт. Ащ нэмыкӀэу ахъэ
ӀэпыӀэгъуи фатӀупщыцт.

Мыекъопэ районим истани-
цэу Дахъом щыц Светлана
Сердюкова сабыищ епӀу, унэ-
гъо лужьом псэупӀэ зытыри-
шышъащт чыгу Ӏахъ ищыкӀагъэу
республикэм ипащэ зыкыфи-
гъэзагъ. Амалэу щылэмкӀэ мы
гумэкӀыгъор зэшохыгъэ зэрэ-
хъуцтыр АР-м и Лышъхъэу
кылуагъ, ащкӀэ Мыекъопэ рай-
оним иадминистрацие ипащэу
Алексей Петрусенкэм пшъэ-
рылъ гъэнэфагъэ фишыгъ.

Мы район дэдэм ит посел-
кэу Совхознэм дэт кӀэлэцыкӀу
ыгыпӀэм иунашъхъэу зэблэ-
хъугъэнымкӀэ ӀэпыӀэгъу ящы-
кӀагъэу АР-м и Лышъхъэу цыф-

хэм зыкыфагъэзагъ. Ошъоу
щылагъэм а гумэкӀыгъор кы-
кӀэлэыкылуагъэу къырауагъ. Мы
Ӏофыгъор псынкӀэу зэшохыгъэн
зэрэфаер ТхъакӀуцынэ Аслъан
кыыхигъэщыгъ, сабийхэр, кӀэ-
лӀэлӀухэр кызыкӀэлъӀэгъэхэм-
кӀэ ӀэпыӀэгъу афэхъунэу ыгъэ-
гуагъэх.

Футбол ешӀапӀэу агъэпсы-
гъэм тырадзэцт искусственнэ
алыргъум изэгъэгъотынкӀэ АР-м
и Лышъхъэу ишӀуагъэу къаригъэ-
кыныу зыкыфигъэзагъ къуаджэу
Адэмые игурыт еджапӀэу N 3-м
ипащэ. АР-м физическэ культу-
рэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ и Коми-
тет итхъаматэу Хъасанкыо Му-
ратэ къызериуагъэмкӀэ, мыщ
фэдэу искусственнэ алыргъуи
10 мы уахътэм аӀекӀэлъ. Мэфэ
зпӀтум кыкӀоцӀ ар Адэмые еджа-
пӀэм ащэнэу республикэм ипащэ
афигъэпытагъ.

Мы Ӏофыгъоу дэдэм епхыгъэу
АР-м и Лышъхъэу зыкыфигъэ-
загъ кӀэлэу Мыекъуапэ щып-

сэурэ Галина Герасименкэм.
Ар зыщыпсэурэ урамэу Карл
Маркс ыцӀэ зыхыерэм футбол
ешӀапӀэу шыгъэпсыгъэным цыф-
хэр кызыэрэкӀэлъӀэгъэхэр кы-
луагъ. МыщкӀи ӀэпыӀэгъу зэра-
фэхъуцтхэр республикэм ипащэ
ариуагъ, Мыекъопэ кӀэлэ ад-
министрацием ипащэу Алек-
сандр Наролинымрэ профилъ-
нэ комитетымрэ ащкӀэ амал-
хэр зэрахъанхэу фигъэзагъэх.

— Ныхэм, сабийхэм зы-
цагъэпсэфын аӀэкӀыщт чыплэхэр
Мыекъуапэ ишагу пӀэпчъ адэ-
тынхэ фае. КыткӀэхъухъэрэ
лӀэужхэр аркъым, наркотикхэм,
тутыным апыцагъэхэу мыхъун-
хэм, япсауныгъэ агъэпытӀэным
пае спорт площадкэхэм, фут-
бол ешӀапӀэхэм мэхъанэшоу зэ-
рялэм щӀэ хэлъэп. Арышь, ахэр
дгъэпсынхэр типшъэрылъ шхъа-
лэу сэлъытэ, — кылуагъ Тхъа-
кӀуцынэ Аслъан.

(ИкӀлэх я 2-рэ н. ит).

НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ ГЪЭСЭНЫГЪЭМРЭ

Пэклэшо Нурбий, Айклэпц Зуриет, Удыклэко Диан, Пэнэшью Аскэр.

Апшэрэ шэныгэ зэзыгэготыгэ ныбжыклэхэм ягушлого мафэхэр кэсыгэх. Еджапэр кызераухыгэр кэзыушыхатырэ тхыльхэр аратыжых. Адыгэ кэралыгэ университетым тарихымкэ ифакультет зэхицэгэ зэуклэм тшлогэшлэгонэу тыхэлэжыаг.

кыныгэхэр лызыгэкэлотэ-чтхэр.

Къахэщыгэхэр

Университетыр тхыль пльыжыкэ кэзыухыгэхэу Любовь Клиновам, Мария Бугаенкэм, Наталья Чураковам, Анжелика Федуринам апэу афэгушуагэх, шэныгэу зэрагэготыгэр кэзыушыхатырэ тхыльхэр аратыжыгэх.

Еджапэр кэзыухыгэхэм кызералорэмкэ, ясэнахыаткэ лоф зышлэштхэр ахэтых, шэныгэхэмкэ доктор хунэу фаехэри къахэкыгэх. Сыд фэдэ

Ягьогупэ жьогьо нэф

Пацэхэр къафэгушлох

Адыгэ кэралыгэ университетым иректор игуадзэу Тыгужь Фатимэ еджапэр кэзыухыгэмэ къафэгушуагэ, шлоу шылар къадэхунэу афэльэуагэ. Кэралыгэ ушэтынхэм ятынкэ комиссиет итхаматэу, тарихь шэныгэхэмкэ докторэу Пэнэшью Аскэр, Адыгэ кэралыгэ университетым тарихымкэ ифакультет идеканэу, тарихь шэныгэхэмкэ докторэу Пэклэшо Нурбий, нэмыкхэри зэхахьэм хэ-

лажьэрэмэ къафэгушуагэх. Факультетыр зычлэт унэр зэрэзетегэпсыхыагэм, студентхэм ящыкэгэ литературэр, тхыльеджэлэ дэгэу аужырэ шапхэхэм адиштэу зэралэр квалотагэх.

Тарихым уеджэ зыхукэ, блэкигэ уахтэр, шылэныгэу тызыхэтыр, неушырэ мафэр зыфэдэн ыльэкыштыр зэогашилэ. Пэнэшью Аскэр кызерилуагэу, учыгу, уильэпкэ къарыкыагэр тарихым шыц хьугэх. Шылэныгэм пытэу хэуцорэ ныбжыкэхэм бэклэ тацэгугы — ахэр арых хэгэгум щыкlorэ зэхо-

лофшэн кыхахыгэми, цыфышу хунхэу, унэгэ дахэм псэуклэшу цагыотынуэ Тхэм тафельэу.

...Ятхыльхэр кьаратыжыгэхэу еджапэр ипчэу тыгосэрэ студентхэр шытхэу нэпэеплэ сурэтхэр атырахыгэх. Гушуагэр къабэклэу университетым илэгьоблагохэр кызеранэклэхэу аублагэ. Пшашьэхэр нэгүшлоу кызеппэкыжыгэх, яклэпэгэаджэхэм афэразэхэу ягьогупэ техьагэх.

Гум ишэф лэшлэхэр къамылуатэхэу дипломхэр зылыгэ ныбжыкэхэм къафепсыфэ тыгэр гум кыдэшлэтэу тлытагэ.

Адыгэ кэралыгэ университетым итарихь факультет кэзыухыгэхэр ягьогупэ нэф техьа.

ФУТБОЛ

«Зэкьошныгэм» нахьыбэклэ тыщэгугы

Мыекьопэ футбол клубэу «Зэкьошныгэм» 2014 — 2015-рэ ильэс ешлэгум зыфегэхьазыры. «Адыгэ макьэм» еджэхэрэм яупчлэхэр кыдэтлытэхэзэ, футболистхэм, командэм ипацэхэм гушылэгэу тафэхьугэ. Адыгэ Республикэм ифутбол кырыкштыр ары анахьэу тызыгэгумэклырэ.

Ныбжыклэхэм ялэпэлэсэныгэ зэрэхагьахорэр уплэкыгэным фэшл ныбджэгэу ешлэгэу Мыекьуапэ щыкыагэм теплыгэ. «Зэкьошныгэм» иныбжыкэ командэ хэтхэр Урысыем изэнэкьокьу хэлэжээнхэм джыри фэхьазырэп. Арэу шытми, охтэ гэнэфагэ тешлэмэ, къахэпхын ахэмытэу тлытэрэп.

— Футболым хэгэозэгэ футболистхэр кьетэгэблагэх. Ныбжыкэмы щысэ зытырахыштхэр къагыотынхэ фаеу тэлытэ, — кытылуагэ «Зэкьошныгэм» идиректор шьхалэу Натхэ Адам. — Заур Осмаевымрэ Денис Павловымрэ Мыекьуапэ кьедгэблагэжыгэх. Кьэлэпчэлутэу Кирилл Кондратьевым зээгэныгэ дэтшыгэ. Евгений Наталич, Михаил Суршкыыр, Александр Волковыр тикомандэ кыхэнэжыштых. Адыгеим шапугэхэ ныбжыкэхэу Мыкьо Мурат, Мыкьо Абрек, Датхужь Адам, Юрий Манченкэр, кьэлэпчэлутэу Виталий Квитченкэр, нэмыкхэри ныбджэгэу зэуклэгэхэм ахэлажэх.

Кьонэ Амир ыльакьэ шьобж кытырацагэ, сымэджэщым шылэу гушылэгэу тыфэхьугэ. Футболист ныбжыкэим ипсау-

ныгэ шлэхэу зыпкэ иуцожынуэ кытылуагэ.

Сэнаушыгэ зыхэлэ футболлист маклэп Адыгеим шапугэр. «Зэкьошныгэр» ауж кьинэрэ командэмэ къахэкыжыын ыльэкыштытэу командэм ипацэхэм, футболистхэм алытэ.

— Республикэ стадионыр дахэ, футбол ушэлэнкэ хьопсагэ, — тизэдэгүшылэгэу льегэклуатэ «Адыгэ макьэм» иныбджэгүшлоу, «Зэкьошныгэм» фэгумэклэу Шьыжь Хьамидэ. — Командэм пшээрэлытэу фашыгэр, чыплэу зыфэбэнэщтыр тшлэнэу тыфай. Республикэм икомандэ закьо ауж кьинэрэмэ зэрашыщыр кьедгэклухэрэп.

Бэрэтэрэ Аслан лоф зыригэшли, редакциет кьэклуагэ. Аужырэ ильэсхэм тикомандэ шешлэгэ футболлистмэ япчягэ кыфэмылытэу ащ кытылуагэ. Зы ильэс нэмылэми хэмытыгэ футболлистхэр бэ мэхьух. Натхэ Адам тренер шьхалэу «Зэкьошныгэм» фашыжымэ тикомандэ нахь шлэхэу зыкылатыжыштытэу, Адыгеим ифутбол хэхьоньгэхэр ышлыштхэу елытэ.

Бэдзэогум и 12-м 2014 — 2015-рэ ильэс ешлэгүр ятлонэрэ купэу «Кыблэм» шаублэшт. «Зэкьошныгэм» ныбджэгэу зэуклэгүхэр мы мафэхэм илэщтых.

Сурэтым итыр: **«Зэкьошныгэр» ныбжыкэхэр зыхэт командэм дешлэ.**

Нэклубгор зыгэхьазырыгэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэшыцагэр ыкИ кыдэзыгэклырэ:
Адыгэ Республикэм лэпкэ Иофхэмкэ, Ізкыб кэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэжыгэхэм адырялэ зэпхыныгэхэмкэ ыкИ кьэбар жьугэм иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шьхалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшэдэклыжы зыхьыр секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхатыгэр:
Урысые Федерациет хэутын Иофхэмкэ, телерадиокьэтынхэмкэ ыкИ зэлы-ІзсыкІ амалхэмкэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гьэорышлал, зэраушыхатыгэу номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчягэр 4012
Индексхэр 52161 52162
Зак. 2307

Хэутыным узщыкІлтхэнэу шыт уахтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІлтхэгэхэ уахтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шьхалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шьхалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкьэ Саид

Редактор шьхалэм игуадзэр — пшэдэклыжы зыхьырэ секретарыр
Хьурмэ Хьусен